

ת"פ 11518/03/16 - פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נגד רימא צאלח

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 11518-03-16 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' צאלח
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

לפני כבוד השופט מוחמד עלי
המאשימה
נגד
הנאשמת
רימא צאלח ע"י עו"ד ויסאם עראף מהסנגוריה הציבורית
פרקליטות מחוז חיפה - פלילי ע"י עוה"ד י' לביא

החלטה

1. לפניי בקשת הנאשמת למתן צו להמצאת נתונים במסגרתה מבוקש להעביר להגנה נתונים לגבי הסדרים מותנים שנערכו לגבי חשודים להם יוחסו עבירות דומות לאלו שמיוחסות לנאשמת, וכן נתונים לגבי כלל התיקים שלא הוגשו בהם כתבי אישום בגין עבירות דומות במהלך חמש השנים האחרונות.

רקע, הבקשה וטענות הצדדים

2. ברקע לבקשה כתב אישום שהוגש נגד הנאשמת אשר מייחס לה את העבירות הבאות: **גניבה**, עבירה לפי סעיף 383(א)(1) יחד עם סעיף 384 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**); **זיוף** לפי סעיף 418 לחוק העונשין; **שימוש במסמך מזויף** לפי סעיף 420 לחוק העונשין; ו**קבלת דבר במרמה** לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין. בכתב האישום נטען כי בחודש מרץ 2014 סייעה הנאשמת לאחותה לנקות את ביתה של המתלוננת. במהלך עבודתה, הבחינה הנאשמת בפנקס שיקים השייך למתלוננת ונטלה מתוכו שני שיקים. בהמשך, זייפה הנאשמת את השיקים כך שעל אחד מהם נרשם סכום של 1,089.62 ₪ (נמשך בתאריך 30/3/2014). על השיק השני נרשם סכום של 973.78 ₪ (נמשך בתאריך 30/4/2014). צוין כי הנאשמת חתמה על השיקים בחתימה הנחזית להיות חתימת המתלוננת, וכי היא השתמשה בהם לרכישת מוצרי מזון במרכול בשפרעם.

3. הנאשמת מבקשת שתועבר לידיה רשימה מלאה של כל התיקים שהועברו לפרקליטות בחשד לביצוע עבירה של זיוף ושימוש במסמך מזויף, ואשר ננקט או עתיד להינקט בהם הליך של הסדר מותנה בהתאם לסעיף 67א(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: חסד"פ). כמו כן, מבוקש להעביר לידי ההגנה רשימה מפורטת של כלל התיקים שנפתחו במהלך חמש השנים האחרונות, בחשד לביצוע העבירות האמורות, הכוללת את פירוט נסיבות ביצוע העבירות ונסיבותיו האישיות של החשוד, ואשר נסגרו בשל היעדר עניין לציבור או מסיבות אחרות.

4. לטענת הנאשמת, נסיבות המקרה, ובפרט נסיבות חייה הקשות מתאימות לנקיטת הליך של הסדר מותנה, ואי היעדרותה של המאשימה לבקשתה לערוך הסדר מותנה יכולה להצמיח טענה של אכיפה בררנית. לתמיכה בטענתה, הביאה המאשימה דוגמאות של מקרים, אשר לדידה חלקם חמורים יותר מהמקרה הנוכחי, בהם נערכו הסדרים מותנים בעבירות של זיוף ושימוש במסמך מזויף. הנאשמת טוענת כי על מנת שתוכל לתמוך את טענתה לאכיפה בררנית, עליה להציג בפני בית המשפט נתונים לגבי העמדה לדין בעבירות האמורות, וכי הנתונים הנ"ל מצויים כולם בידי המאשימה. עוד מציינת הנאשמת כי על אף שבהתאם להוראות החוק מפורסמת באתר האינטרנט של רשות התביעה רשימת תיקים אשר נסגרו בהסדרים מותנים - במסגרת בקשה זו מבוקש מידע לגבי תיקים אשר אינם נכללים ברשימה המפורסמת, שכן לטענתה הרשימה המפורסמת על ידי המאשימה הינה חלקית.

5. המאשימה מתנגדת להעברת הנתונים המבוקשים לידי הנאשמת. המאשימה טוענת שלא הובאה ולו ראשית ראיה לשם ביסוס הטענה של אכיפה בררנית. לטענת המאשימה, ההחלטה אם לנקוט בהליך של הסדר מותנה בעניינו של נאשם כלשהו נתונה לשיקול דעתה, והחלטה זו משקללת נתונים מגוונים הקשורים בעבירה עצמה, בנסיבותיה, ובנסיבות החשוד, ובמקרה הנדון התקבלה ההחלטה בשיקול דעת ולא מתוך הפליה פסולה. נטען כי במועד העמדתה לדין של הנאשמת סוגי העבירות בהן היא הואשמה לא נכללו בהנחיות המאפשרות נקיטת הסדר מותנה, והם נכנסו רק בתיקון מאוחר יותר. יתרה מכך, לטענת המאשימה גם בבחינה חוזרת של עניינה של הנאשמת נמצא כי אין לנקוט בהליך של הסדר מותנה, וזאת בשם לב לנסיבות ביצוע העבירות על ידי הנאשמת ולעובדה כי היא מואשמת בעבירת גניבה שאינה מאפשרת נקיטת הסדר מותנה. עוד טוענת המאשימה כי קבלת הבקשה תהווה נטל כבד ובלתי מוצדק על רשויות התביעה.

6. בדיונים שנערכו בתאריכים 24/4/2017 ו-11/6/2017 הוסיפו הצדדים וטענו לפניי. הסגור הבהיר כי רשימת ההסדרים המותנים המתפרסמת באינטרנט כוללת רק מקרים בהם כל התנאים מולאו, ולצורך הוכחת טענת האכיפה הבררנית יש צורך בכל הנתונים הרלוונטיים. ב"כ המאשימה הבהיר כי המקרים שמפורסמים הם אותם מקרים בהם נערכו בהם הסדרים מותנים ומולאו התנאים, ולא כוללים תיקים שבהם ההסדרים לא קוימו.

7. בשולי סקירה זו יצוין כי הבקשה הנוכחית הוגשה לפי סעיף 108 לחסד"פ ולא לפי סעיף 74 לחסד"פ. בין הצדדים אין מחלוקת לגבי האכסניה הראויה בה יש לדון בבקשה לקבלת הנתונים המבוקשים, ועל כן לא ארחיב בעניין. דומה כי המצב המשפטי בנקודה זו ברור וברי כי בבקשה המונחת לפניי יש לדון בגדרי סעיף 108 לחסד"פ (ראו: ע"מ 2668/15 **מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' וייס** (פורסם בנבו, 18.11.2015)).

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובמסמכים המצורפים ושמעתי את טיעוניהם בעל פה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. נימוקיי יובאו להלן.

9. בטרם אפרוש את הנימוקים למסקנתי ראוי להעיר כי הבקשה אמנם מצויה במישור מקדמי של

קבלת נתונים, אך לשם הכרעה בה יש להסיט את המבט לעתים אל המישור המהותי כדי לבחון אם קיימת תוחלת לטענה שעשויה לבוא בעתיד - אכיפה בררנית. באופן בלתי נמנע גלשו הצדדים בטיעונים לגוף הטענה המהותית, לעתים מעבר לנדרש לשלב זה, ולפיכך ההחלטה תתייחס אף היא להיבטים מהותיים של הטענה, הכל במידה הנדרשת להליך הנוכחי - קבלת נתונים בגדרי סעיף 108 לחסד"פ.

10. הבקשה שהגישה הנאשמת כוללת שני ראשים: הראשון קבלת נתונים לגבי הסדרים מותנים שנערכו בגין עבירות בהן מואשמת הנאשמת (למהותו של הסדר מותנה באופן כללי ראו בג"ץ 8049/16 **אלון נ' פרקליטות המדינה** (פורסם בנבו, 6.3.17) (להלן: עניין **אלון**); השני, קבלת נתונים לגבי כלל המקרים בהם לא הוגשו כתבי אישום בשל חוסר עניין לציבור או בשל נימוקים אחרים. החלטה לערוך הסדר מותנה או להימנע מעריכתו דומה במאפייניה להחלטה להעמיד לדין (עניין **אלון**; וכן ראו החלטת בית"פ (קריית) 21857-06-14 **פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' בן סימון** (פורסם בנבו, 7.9.15)) שתי ההחלטות, ההחלטה להעמיד לדין ועריכת הסדר מותנה קולעות אל לב לבו של שיקול הדעת הנתון לתביעה. על פי פסיקת בית המשפט העליון, בית המשפט יטה שלא להתערב בהחלטה שקיבל תובע להעמיד אדם לדין (ראו: בג"ץ 5699/07 **פלונת א' נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו, 26.2.2008) והסקירה שהובאה שם). עמדה זו נובעת בין היתר מכך שלתביעה עומדת חזקת התקינות, והכלל הוא שבית המשפט אינו מחליף את שיקול דעתה של התביעה אלא בוחן את סבירות החלטתה במבחני הסבירות המנהליים ומתערב רק במקרים חריגים בהם הפגם הוא מהותי ויורד לשורש העניין (בג"ץ 7195/08 **אבו רחמה נ' הפרקליט הצבאי**, פ"ד סג(2) 325 (2009)). שיקול דעת התביעה מופעל על בסיס נתוני הספציפיים של המקרה העומד לבחינה, וברי כי תיתכן שונות בין מקרה לאחר, בשים לב לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. על רקע השונות הקיימת, קיים קושי טבוע להשוות מקרה אחד אל השני ולהסיק ממנו מסקנות מרחיקות לכת כי הגוף התובע נהג איפה ואיפה.

11. נקודת מוצא זו, מחייבת קיומה של תשתית ראשונית לקיומו של חשד לסלקטיביות באכיפה או בעריכתם של הסדרים מותנים. התשתית שיש להניח ביסוד הבקשה לקבלת נתונים מהתביעה לשם ביסוס טענה של אכיפה בררנית צריכה להיות בעוצמה לא גבוהה, וזאת משום העובדה כי בדרך כלל הנתונים הבלעדיים הרלוונטיים להוכחת הטענה מצויים בידי הרשות ואין מקור אחר זמין למידע זה (עע"מ 2398/08 **מדינת ישראל- משרד המשפטים נ' סגל**, פ"ד סד(3) 666 (2011); עע"מ 1786/12 **ג'ולאני נ' מדינת ישראל-המשרד לביטחון פנים**, פסקה 30 (פורסם בנבו, 20.11.2013) (להלן: עניין **ג'ולאני**). עם זאת, לא בכל מקרה שבו נטענת טענה של אכיפה בררנית או שנאשם מודיע כי בכוונתו לטעון טענה כזו תקום הצדקה להעברת נתונים, ובוודאי לא כאשר המדובר בנתונים בהיקף נרחב, וכאשר במקביל קיים מתווה להשגת מידע באופן סביר. על מנת שבית המשפט יעתר לבקשה לקבלת נתונים לביסוס טענה של אכיפה בררנית, יש צורך בהנחת בסיס ראשוני לחשד לקיומה של תוצאה מפלה. כב' השופטת ד' ברק-ארז ציינה בפרשת **ג'ולאני** בפסקה 30 דברים אלה:

"מקום בו הטעם לקבלת מידע מתיקי חקירה הוא הרצון להוכיח אכיפה בררנית, הרי שמשקלו של האינטרס הלגיטימי יגבר ככל שהמבקש יוכל להצביע על בסיס ראשוני לקיומו של חשד בדבר סלקטיביות באכיפה. ויודגש: הנחת חשד ראשוני מסוג זה יכולה להיעשות במגוון דרכים. היא אינה מחייבת להצביע על השוואה לקבוצת ביקורת קונקרטית או על כוונה להפלות (וזאת בשונה מגישתו של בית

**המשפט העליון של ארצות-הברית בעניין Armstrong [...] כן למשל, החשד
לכך יכול להתעורר בשל מאפיינים הקשורים בעבירה עצמה (כדוגמת עבירה
הכרוכה באופן אינהרנטי בפגיעה בחופש הביטוי) או באכיפתה המעטה".**

12. במקרה שלפנינו לא הונחה תשתית להוכחתו של בסיס ראשוני לקיומו של חשד בדבר סלקטיביות באכיפה או בעריכת הסדרים מותנים, ונראה כי קיים אפיק יעיל באמצעותו ניתן להשיג מידע להשוואה. זאת בנוסף לקיומן של הנחיות ברורות בעניין - ולכך נשוב בהמשך.

13. יצוין תחילה כי קושי בולט לעין מצוי בהילוכה של הנאשמת, בכל הקשור בבקשה לקבלת נתונים לגבי הסדרים מותנים. בעוד שכתב האישום נגד הנאשמת כולל ארבע עבירות, בקשת הנאשמת לקבלת מידע מן המאשימה אודות תיקים בהם נערכו הסדרים מותנים היא רק לגבי שתיים מתוך ארבע העבירות: זיוף ושימוש במסמך מזויף. גם מטעם זה, קיים קושי אינהרנטי להקים תשתית לטענת אכיפה בררנית, שכן מהות הטענה של אכיפה בררנית משמעה אכיפת הדין תוך אכיפה לא ראויה בין מקרים דומים (ראו בין היתר ע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פרץ** (פורסם בנבו, פסקה 36, 10.9.2013)). בענייננו מבקשת הנאשמת "לפצל" את האישומים נגדה ולהשוות בין המקרה הנדון לתיקים בהם מדובר רק בעבירות של זיוף ושימוש במסמך מזויף. טענת הסנגור כי לא ניתן לייחס לעובדה זו משקל מכריע משום שהמאשימה הייתה "נדיבה" בייחוס עבירות לנאשמת, אינו משכנע.

14. תיקון 66 לחסד"פ מכוחו הוסף סימן א'1 לפרק ד' אשר עוסק בסגירת תיק בהסדר כלל בשורה בכל הקשור לשקיפות וגילוי מידע. על פי סעיף 67ח' לחסד"פ התביעה הנוגעת בדבר מחויבת לפרסם באינטרנט פרטים בדבר סגירת תיק בהסדר הכוללים מהות העבירה ונסיבותיה, תיאור העובדות שבהן הודה החשוד וציון הוראות החיקוק שפורטו בהסדר, ותנאי ההסדר. הדבר נועד כדי להבטיח "שקיפות לגבי הפעלת שיקול הדעת בקבלת ההחלטה לסגור תיק בהסדר" (סעיף 67ח' לחסד"פ). כמו כן ראוי בהקשר זה לציון את חובת הדיווח של השרים הרלוונטיים לוועדת חוק חוקה ומשפט של הכנסת על מספר התיקים שבהם נעשה הסדר ומספר התיקים שבהם הוגשו כתבי אישום באותה שנה (סעיף 67יב' לחסד"פ). אני סבור כי הפרסום האמור מסיר הרבה מן הערפל סביב השאלה באיזה מקרים נערכים הסדרים מותנים, ונראה כי יש בו - דרך כלל - לספק את המידע הדרוש באופן קל, זמין ונגיש. אני נכון להניח כי במקרים מסוימים הפרסום האמור לא נותן מענה מלא, אך בנסיבות מקרה לא שוכנעתי כי מעבר לנתונים שפורסמו יש מקום להוסיף ולחייב את המאשימה לספק נתונים נוספים. לטעמי די בפרסום שנעשה על ידי המאשימה באתר האינטרנט כדי לאפשר בחינת המקרה הקונקרטי ביחס לכללים לאורם נערך הסדר מותנה. חיזוק למסקנה זו ניתן למצוא דווקא בדברי ב"כ הנאשמת אשר הפנה לרשימה של ההסדרים המותנים שפורסמו ובמהלך טיעוניו התייחס אליה באופן נרחב תוך השוואת המקרים שנדונו שם למקרה מושא תיק זה. אשר לטענת הסנגור כי רשימת ההסדרים אינה מלאה וכי קיימים הסדרים שאינם מופיעים ברשימה, למשל בתיקים בהם טרם מולאו כל תנאי ההסדר - הרי גם בהינתן מצב דברים (והמאשימה אישרה שכך הוא מצב הדברים), אין בכך כדי להצדיק היעדרות לבקשה.

15. כאמור, לתמיכה בטענותיו צירף הסנגור רשימת תיקים בהם נערכו הסדרים מותנים, אשר פורסמה על ידי התביעה. בחינה לגופם של דברים של רשימת 53 התיקים בהם נערכו הסדרים מותנים אשר הוגשה לעיוני על ידי הסנגור, מעלה כי חלק מן התיקים המצויים ברשימה כלל אינם רלוונטיים ועניינם בעבירות

שונות מאלו בהם הואשמה הנאשמת (פריטים 25 עד 42; פריט 45; פריטים 47 עד 53). כך שלמעשה רשימת התיקים אליה משווה הסנגור כוללת 27 תיקים רלוונטיים. מתוך 27 התיקים הרלוונטיים לא כולם עוסקים בנסיבות דומות לעניינה של הנאשמת. חלק מן התיקים בעלי מאפיינים דומים למקרה של הנאשמת (ראו למשל פריטים 1-4, 5, 6, 7, 8, ופריט 11). עיינתי בפריט אותם תיקים. כפי שכבר הזכרתי, ההחלטה להגיע להסדר מותנה היא מלאכה המושפעת ממספר שיקולים לעתים כאלו הקשורים במצבו של הנאשם ולעתים בתחלואותיו ונתוניו הייחודיים. השונות הגבוהה הקיימת בין המקרים השונים, אינה מאפשרת להצביע על מקרים המבססים תשתית לקיומה של תוצאה מפלה שמצדיקה קבלת הבקשה להעברת הנתונים. קושי זה מתקשר אל אשר פתחנו בעניין שיקול הדעת הרחב העומד לתביעה.

אוסף כי הסנגור טוען בדבר דלות ההסדרים המותנים הנערכים על ידי פרקליטות מחוז חיפה. אינני סבור כי הבחינה צריכה להיעשות ביחס לכל מחוז אלא בראיה כוללת של כלל ההסדרים המותנים שנערכים, עם זאת אין הדבר מייתר את הצורך לחתור כל העת לאחידות בנושא עריכת הסדרים מותנים בין כלל המחוזות בבחינת דין אחד לחשודים המטופלים על ידי פמ"ח, פמ"א, פמ"צ ופמ"ד, ורשויות התביעה המשטרית השונות ברחבי הארץ.

16. סעיף 67' לחסד"פ קובע כי "רשות תביעה רשאית להחיל את הוראות סימן זה לענין סוגי עבירות ובתנאים, כפי שתקבע בהנחיות באישור היועץ המשפטי לממשלה; הנחיות כאמור יפורסמו לציבור". ואכן, היועץ משפט לממשלה פרסם הנחיות (ראו הנחיה 4.3042) שמסדירות את הטיפול בעריכת הסדר מותנה. קיומן של הנחיות שכוללות את העבירות עליהן יחול ההסדר ואשר מפרטות את השיקולים לבחינת הסדר מותנה בתיק נתון, מקהה במידה מסוימת את הצורך בקבלת נתונים. מצב דברים בו קיימות הנחיות פנימיות לגבי אופן הפעלת שיקול הדעת בהעמדה לדין או בעריכת הסדרים מותנים מאפשר בחינה כפולה. ראשית, בחינה של המקרה הספציפי הנתון אל מול השיקולים המנויים בהנחיות ואופן הפעלת שיקול הדעת; שנית, בחינה של המקרים בהם הגיעה המאשימה להסדר מותנה והתאמתם להנחיות.

בהקשר זה יצוין כי לא ראיתי להתעכב יתר על המידה על טענת המאשימה כי הנחיות היועמ"ש תוקנו וכי במהדורתם הראשונה לא נכללו חלק מן העבירות בהן הואשמה הנאשמת. כעולה מן ההנחיות, הן תוקנו בחודש מרס 2016 סמוך מאד להגשת כתב האישום (שהוגש ביום 6.3.2016) ולא ניתן להתחקות אחר המועד המדויק בו נכנסו לתוקף. מכל מקום, לפי דברי המאשימה היא בחנה את בקשתה של הנאשמת להסדר מותנה הן בעבר, לאור ההנחיות הקודמות, והן לאחרונה עם פניית הסנגור, בזמן שההנחיות המעודכנות היו בתוקף.

17. לבסוף, קבלת בקשת הנאשמת לחייב את המאשימה להעביר לידיה רשימה של כלל התיקים שנפתחו בחמש השנים האחרונות בחשד לביצוע העבירות האמורות, ואשר נסגרו בלא הגשת כתב אישום, תוך פירוט הנסיבות של כל מקרה ומקרה, מעוררת מספר קשיים נוספים, זאת בנוסף לקשיים עליהם הצבענו לעיל. ראשית, ברגיל, תרשומת לגבי השיקולים שהביאו לסגירת התיק היא מסוג המסמכים שאינם מסווגים כחומר חקירה (ובהתאמה חומר שניתן לקבלו לפי סעיף 108 לחסד"פ), שכן סיכומי חקירה, עיבוד וניתוח הראיות ודיונים פנימיים של רשויות החקירה והתביעה אינם באים בגדר זכות העיון (בג"ץ 366/12 **התובעת הצבאית הראשית נ' בית הדין הצבאי לערעורים** (פורסם בנבו, 28.1.13)). כך הוא המצב לבי תרשומות הנוגעות לתיק הספציפי בגינו מבוקש העיון, לא כל שכן כאשר המדובר בתיקים שאינם קשורים לנאשם הספציפי. שנית, חיוב המאשימה בהעברת מסמכים אלו תטיל נטל כבד על התביעה ללא הצדקה. קבלת הבקשה יחייב את התביעה לא רק לספק נתונים גולמיים, אלא אף להידרש ולהכין בכל תיק ותיק

מעין תקציר של השיקולים שהביאו להחלטה שלא להעמיד את החשוד לדין, תוך הידרשות להשמטת פרטים שיכולים לפגוע בעניינם של החשודים באותם תיקים.

18. כאמור בפתח ההחלטה, הצדדים גלשו בטיעוניהם לעיצומה של הטענה בדבר אכיפה בירנית. לעתים לגלישה זו תרומה להכרעה בבקשה שעומדת על הפרק, ולעתים הייתה מעבר לנדרש. לפיכך, לא ראיתי לדון בטענות נוספות שהעלו הצדדים שמקומן בדיון לגוף הטענה, דוגמת טענת הנאשמת כי עובר לעריכת ההסדר המאשימה לא פנתה אליה ולא ביקשה ממנה לפרוס את טענותיה בטרם תקבל החלטה בנדון.

19. סיכומם של דברים, שאני מחליט לדחות את הבקשה.

המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.

הטבלה שהוגשה על ידי הנאשמת סומנה מב/1, הנחיות היועמ"ש סומנו מב/1 - המזכירות תסרוק מסמכים אלו לתיק.

ניתנה היום, כ' סיוון תשע"ז, 14 יוני 2017, בהעדר הצדדים.